

چالش‌های ورزش دو و میدانی در ایران (یک مطالعه دلفی)

*عباس شهبانی^۱، دکتر فرزاد غفوری^۲، دکتر حبیب هنری^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۱/۱۰ تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۴/۳۰

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، بررسی چالش‌های موجود در دو و میدانی ایران است. رشته دو و میدانی از ورزش‌های پایه در دنیا محسوب می‌شود که رشد آن در هر کشوری موجب توسعه دیگر رشته‌های ورزشی می‌شود و همچنین شاخصی برای رشد ورزش همگانی است. در این پژوهش، ۱۴۲ نفر از دست‌اندرکاران، متخصصان، ورزشکاران و مربیان سطح اول دو و میدانی کشور شرکت کردند. روش پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. سؤالات، با استفاده از روش دلفی و به وسیله مربیان و اعضای هیئت علمی دانشکده‌های تربیت بدنی که در زمینه دو و میدانی متخصص بودند، طراحی، پی‌ریزی و اصلاح شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای بود که بر اساس شاخص پنج ارزشی لیکرت تنظیم شده بود. پس از جمع‌آوری اطلاعات، اهداف و فرضیه‌های پژوهش، با استفاده از روش آمار توصیفی، آزمون فریدمن و خی دو بررسی شد. ضمناً ضریب پایایی پرسشنامه از طریق محاسبه آلفای کرونباخ، حدود ۰/۹۳ به دست آمد. یافته‌های تحقیق وجود ۹ عامل را نشان می‌داد که به عنوان عوامل چالش برانگیز در دو و میدانی ایران معرفی شدند. عامل کمبود بودجه و امکانات مالی با میانگین ۴/۳۹ مهم‌ترین عامل شناخته شد و کم‌توجهی رسانه‌های گروهی به رشته دو و میدانی با میانگین ۴/۳۱ و کمبود امکانات و تجهیزات با میانگین ۴/۱۶ در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. همچنین کمبود استعدادیابی اصولی با میانگین ۴/۱۲، ضعف مدیریتی در سطح فدراسیون و هیئت‌های استانی با میانگین ۴/۱۱، کمبود مسابقات داخلی و خارجی با میانگین ۴/۰۲، کمبود مربیان و متخصصان با میانگین ۳/۹۶ و پایین بودن کیفیت لیگ دو و میدانی با میانگین ۳/۸۹ به ترتیب در رده‌های بعدی قرار گرفتند. ضمناً کمبود استعداد و پتانسیل ذاتی دو و میدانی در ایران با میانگین ۲/۹۰ در رده آخر این چالش‌ها قرار گرفت. در نهایت، برای توسعه دو و میدانی و رفع چالش‌های این رشته، توجه بیشتر سازمان تربیت بدنی، کمیته ملی المپیک، فدراسیون دو و میدانی و صدا و سیما می‌تواند راه‌گشا باشد.

کلیدواژه‌های فارسی: دو و میدانی، چالش‌ها، ایران، متخصصان، دلفی، مربیان، ورزشکاران.

مقدمه

امروزه، ورزش در سرتاسر جهان روند رو به رشدی دارد و کشور ما نیز مانند سایر کشورهای در حال توسعه، در حال ورود به عرصه‌های بین‌المللی است. عرصه‌هایی که همگونی با آنها اندک است و هنگامی که موضوع رقابت و مسابقه پیش می‌آید، تفاوت آشکار کشور ما با کشورهای برخوردار از دانش علوم ورزشی مشخص می‌شود (۱). یکی از رشته‌هایی که پیشرفت در آن نشانه پیشرفت علم ورزش در هر کشور به‌شمار می‌آید، دو و میدانی است (۲).

دو و میدانی از رشته‌های پایه و بنیادی ورزش است. این ورزش متشکل از ۲۴ رشته است که عبارتند از: دوها (۱۰۰ متر، ۲۰۰ متر، ۴۰۰ متر، ۸۰۰ متر، ۱۵۰۰ متر، ۵۰۰۰ متر، ۱۰۰۰۰ متر، دوی ماراتن، ۱۱۰ متر با مانع، ۴۰۰ متر با مانع، ۳۰۰۰ متر با مانع، ۴×۱۰۰ متر امدادی، ۴×۴۰۰ متر امدادی، ۲۰ کیلومتر پیاده‌روی، ۵۰ کیلومتر پیاده‌روی)، پرش‌ها (پرش طول، پرش سه‌گام، پرش با نیزه، پرش ارتفاع)، پرتاب‌ها (پرتاب وزنه، پرتاب نیزه، پرتاب دیسک، پرتاب چکش) و ده‌گانه (۳).

شاید بتوان دو و میدانی را از مهم‌ترین ورزش‌ها به‌شمار آورد که از دیدگاه ورزش‌های همگانی، متداول‌ترین فعالیت ورزشی و از جنبه ورزش قهرمانی، با ۴۸ ماده (۲۴ ماده مردان و ۲۴ ماده زنان) مدال‌آورترین ورزش در المپیک به‌شمار می‌رود (۴). اگرچه در کشور ما نیز از دو و میدانی و تمرین‌های آن در مراکز مختلف آموزشی به منزله بخشی از آمادگی جسمانی و تا حدودی نیز برای تندرستی و رفع نارسایی‌های جسمانی استفاده می‌شود؛ اهمیت آن به عنوان رشته پایه هنوز بر همگان آشکار نیست و اغلب افراد با مواد گوناگون آن آشنایی ندارند (۵)، در حالی که به گفته مورخان از جمله استرابون^۱، ایرانیان قدیم برای تسریع در عملیات، به‌ویژه در زمان جنگ، به تربیت اصولی دوندگان می‌پرداخته‌اند و از این نکته درمی‌یابیم که دو و میدانی در ایران پیشینه تاریخی دارد (۶). به هر حال، اگرچه دو و میدانی در کشور ما از شاخص‌های جهانی چندانی برخوردار نیست، با بسیج مردمی، افزایش سطح آگاهی‌های علمی و برداشتن موانع توسعه این ورزش، می‌توان امکان رشد و توسعه آن را در کشور فراهم نمود (۷).

تحقیقی در ایران نشان می‌دهد که رسانه‌های گروهی به میزان ۲/۴۲ درصد در گرایش افراد به ورزش نقش دارند (۸). رسانه‌ها بیشتر به دنبال ورزش‌های حرفه‌ای و پر تماشاچی هستند تا فعالیت‌های ورزش همگانی که با سلامت عمومی در ارتباط است (۹). تحلیل محتوایی که به مدت یک ماه روی گرایش شبکه‌های خبری کشور به نوع ورزش انجام شد، نشان داد درصد

بالایی از خبرها به فوتبال اختصاص داشته است و سهم دو و میدانی در رسانه‌های گروهی در این مدت، ۵/۲۵ درصد بوده، در حالی که در همین مدت، در کانادا ۱۲/۰۹ درصد بوده است (۱۰).

استرلاز^۱ (۲۰۰۵) نقش نمایش تلویزیونی را در جذب حامیان مالی بسیار مهم می‌داند و معتقد است هر چه نمایش تلویزیونی و ماهواره‌ای مسابقات ورزشی در سطوح ملی و بین‌المللی وسیع‌تر باشد، میزان جذب حامیان مالی بیشتر خواهد بود (۱۱).

عوامل مختلفی برای موفقیت در ورزش مدرن امروزی مؤثر است؛ یکی از مهم‌ترین آنها استعداد ذاتی افراد است، شناسایی و کشف به موقع و زودهنگام استعداد در ورزش‌ها، مؤثرترین و مهم‌ترین عامل موفقیت در ورزش معاصر است (۱۲). بیشتر محققان اعتقاد دارند که بدون همکاری آموزش و پرورش، امکان موفقیت نظام‌های استعدادیابی به حداقل می‌رسد و موفقیت ورزشی شوروی و آلمان شرقی سابق و برخی کشورهای غربی را به هماهنگی با آموزش پرورش نسبت می‌دهند (۱۳، ۱۴). پژوهشگران همچنین بر این باورند که تعیین و شناسایی شاخص‌ها برای دو و میدانی ضروری است و جمع‌بندی آنها این است که باید به شاخص‌های ساختاری، فیزیولوژیکی، آمادگی جسمانی، مهارتی و روانی-اجتماعی توجه شود و برای هر یک از این شاخص‌ها آزمون عمومی و اختصاصی و نورم‌های استاندارد تدوین شود (۱۵، ۱۶). یافته‌های پژوهش علیجانی نشان داد در ایران نظام استعدادیابی مدونی در خصوص دو و میدانی وجود ندارد (۱۷).

استخدام و به‌کارگیری افراد با سطح تحصیلات بالا، آموزش مدیران و ارتقای تخصص و مهارت‌های آنها می‌تواند موجب تداوم روند تغییر و نوآوری شده، سازمان را نیز در این مسیر هدایت کند (۱۸، ۲۹)، در حالی که در ایران تنها ۲ درصد از مدرسان دانشگاه در مربیگری دو و میدانی مشارکت دارند (۲).

توسعه، گسترش و نگهداری تجهیزات و اماکن ورزشی، از اهداف رسمی دولت‌ها و سازمان‌های ورزشی است که سرمایه و مخارج عظیمی صرف آن می‌شود (۱۹). طبق آمار موجود در فدراسیون دو و میدانی، تعداد کل پیست‌های دو و میدانی استاندارد (تارتان) کشور (در حال استفاده و در حال تکمیل) ۲۹ عدد است و تنها ۱۱ سالن دو و میدانی استاندارد (در حال استفاده و در حال تکمیل) در کشور موجود است (۲۰).

حمایت مالی ورزشی از مهم‌ترین منابع درآمدی ورزش امروزی است. حمایت مالی در ورزش، حمایت از ورزشی خاص یا رویداد، سازمان یا رقابتی ورزشی توسط اشخاص یا شرکت‌هاست که

هدف از آن کسب منافع دو جانبه برای هر دو طرف قرارداد است (۱۱). یانگ^۱ (۲۰۰۴) شرایط اقتصادی کشورها را عاملی مهم در جذب حامیان مالی برای ورزش می‌داند و معتقد است وجود ساختار رقابتی در اقتصاد کشورها، عامل محرکی برای توسعه حمایت مالی از ورزش است (۲۱)، اما در ایران، حمایت مالی و وجود حامیان مالی در زمینه دو و میدانی بسیار ناچیز است و همین موضوع باعث کاهش منابع مالی و سرانه در این رشته شده است. در پژوهش یزدان‌پناه (۱۳۸۲) سرانه هر ایرانی برای پرداختن به دو و میدانی فقط ۲۰ ریال اعلام شده است (۲) و هر چند این رقم در سال ۱۳۸۷، طبق گزارش فدراسیون، به ۲۰۰ ریال رسیده است، با وجود حجم رشته‌های دو و میدانی و اهمیت آن، این بودجه همچنان کافی به نظر نمی‌رسد و نیاز به حامیان مالی برای افزایش سرانه در این رشته احساس می‌شود (۲۰).

مربیان به دلیل ارتباط مستقیم با ورزشکاران در هر دو سطح یادگیری مهارت‌های حرکتی و نمایش پیشرفته مهارت‌های حرکتی آموخته شده، از مهم‌ترین منابع انسانی در ورزش محسوب می‌شوند (۲۲). مربیان داخلی دو و میدانی (در شرایطی که امروز، ورزش کاملاً در حال تبدیل به حرفه و شغل است) به دلیل مشکلات بسیار، عملاً کناره‌گیری کرده‌اند یا فعالیت‌های آنها بسیار پراکنده و جزئی است. متولیان دو و میدانی کشور نیز در مقاطع مختلف، برای رفع مشکلات موجود، ایجاد انگیزه در مربیان داخلی و افزایش دانش و آگاهی آنها هیچ‌گونه برنامه‌ای ارائه و اجرا نکرده‌اند (۲۳).

کاتز^۲ (۲۰۰۴) در تحقیقی با عنوان «بررسی نوآوری در ورزش به عنوان مفهومی کاربردی برای آینده» به این نتیجه رسید که استفاده از ابزار و تجهیزات پیشرفته و به‌کارگیری تخصص‌های متنوع در رویدادها و مسابقات ورزشی موجب نوآوری در برگزاری آنها خواهد شد (۲۴) در حالی که لیگ دو و میدانی ایران پس از گذشت بیش از یک دهه، همچنان بدون کوچک‌ترین ابتکار به سبک مسابقه‌های قهرمانی کشور، در بدترین ساعت‌های روز برگزار می‌شود که حاصل آن دغدغه همیشگی تعطیلی احتمالی لیگ است (۲۳).

در نهایت، با وجود رشد دانش بشری در علوم مختلف، به‌ویژه علم مدیریت و ارائه نظریه‌های پیشرفته مانند رهبری اقتضایی، رهبری وضعی، رهبری تبادلی و رهبری تحولی باید اذعان کرد که هنوز در بسیاری از سازمان‌های ورزشی، شیوه‌های سنتی مدیریت اعمال می‌شود (۲۵).

رونن^۱ و کومان^۲ (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان «SWOT متمرکز: تشخیص نقاط قوت و ضعف» از طریق روش تجزیه و تحلیل متمرکز، بر فهرست کردن نقاط قوت و ضعف در سازمان‌ها تأکید دارند. این تحلیل بر اساس رویدادهای سازمان و دلایل آنها انجام می‌شود و سبب افزایش توانایی و رفع چالش‌ها و ناتوانی‌ها در سازمان می‌شود. شناسایی توانایی‌ها و ناتوانی‌های سازمان به طراحی برنامه‌ای برای حفظ و تقویت نقاط قوت منجر می‌شود و نیز باعث می‌شود سازمان در مقابله با نقاط ضعف، حالت دفاعی به خود بگیرد (۳۰).

با توجه به اهمیت این موضوع در سطح ورزش کشور و اهمیت دو و میدانی به عنوان ورزشی پر اهمیت در ابعاد همگانی و قهرمانی، پژوهش حاضر در پی یافتن چالش‌های این رشته ورزشی است. این پژوهش درصدد است که بیان کند آیا امکانات و تجهیزات، منابع مالی، رسانه‌های گروهی، مدیریت، استعدادیابی، برگزاری لیگ و مسابقات، مربیان و متخصصان، استعداد و توانمندی‌های ورزشکاران از چالش‌های دو و میدانی ایران می‌باشند. اساساً محقق در پی پاسخ‌گویی به این سوال است که چه موانع و مشکلاتی پیش روی رشته دو و میدانی ایران است؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی و ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته است. ابتدا، با استفاده از روش دلفی متغیرهایی که ممکن بود از چالش‌های دو و میدانی در ایران محسوب شوند، تعیین شدند. سپس، این متغیرها برای نظرخواهی به ۱۶ نفر از متخصصان دو و میدانی شامل مربیان طراز اول و اعضای هیئت علمی دانشکده‌های تربیت بدنی ارائه شد و پس از اعمال نظرات آنها، اصلاح نهایی صورت گرفت. کاستا^۳ (۲۰۰۵) حداقل تعداد متخصصان اظهار نظر کننده در روش دلفی را ۱۱ نفر گزارش کرد (۲۸). در دور دوم، سؤالات و متغیرها توسط همین افراد، از نظر اهمیت رده‌بندی شدند و در مرحله سوم، بر اساس این متغیرها و نظرات اعمال شده پرسشنامه پنج ارزشی لیکرت تدوین و برای تأیید و تجدید نظر به اعضای هیئت علمی ارسال شد. این پرسشنامه شامل ۵۰ سؤال بود که ۹ متغیر اصلی از چالش‌های دو و میدانی ایران را می‌سنجید. پرسشنامه برای اعتباریابی صوری به متخصصان دو و میدانی در فدراسیون دو و میدانی ارائه و پس از جمع‌آوری نظرات، اصلاحات لازم انجام شد. سپس، برای

-
1. Boaz Ronen
 2. Alex Coman
 3. Costa

مطالعه مقدماتی در میان بخش کوچکی از جامعه آماری توزیع شد. پایایی ۳۵ پرسشنامه دریافت شده، با استفاده از روش آلفای کرونباخ حدود ۰/۹۳ به دست آمد که بیانگر قابلیت و اعتماد بالای ابزار تحقیق است. جامعه آماری این تحقیق را دست‌اندرکاران، صاحب‌نظران و متخصصان رشته دو و میدانی و همچنین ورزشکاران و مربیان سطح اول کشور تشکیل می‌دادند که بر اساس آمار فدراسیون دو و میدانی، ۲۴۰ نفر برآورد شدند. با استفاده از جدول مورگان، نمونه آماری با حجم ۱۴۸ نفر انتخاب شد و پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی ساده، در میان جامعه به صورت مقطعی در سال ۱۳۸۷ توزیع شد. از میان پرسشنامه‌های دریافتی، ۱۴۲ عدد قابل استفاده بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از آمار توصیفی به تعیین فراوانی و محاسبه درصد پاسخ‌ها، پرداخته شد و در بخش آمار استنباطی، از آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی سؤالات پرسشنامه و از آزمون خی دو برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شد. در تجزیه تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شد و سطح معنی‌داری در این تحقیق ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است.

یافته‌های پژوهش

پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه‌ها و بررسی آنها، ۹ چالش اساسی دو و میدانی در ایران شناخته شدند که این متغیرها، با استفاده از آزمون فریدمن و بر اساس اهمیت تأثیرگذاری آنها در عدم پیشرفت دو و میدانی ایران، به ترتیب زیر رتبه‌بندی شدند:

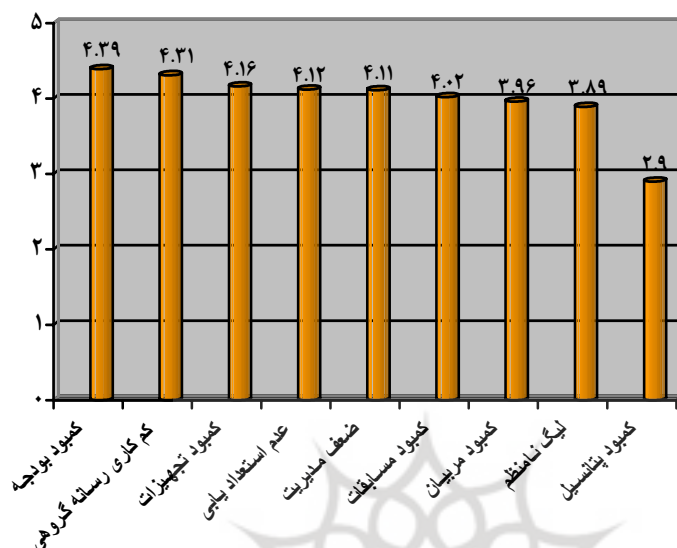
۱. کمبود بودجه و امکانات مالی اختصاص یافته به دو و میدانی، کمبود دستمزد ورزشکاران و مربیان، کمبود حامیان مالی ($\bar{\chi} = 4/39$)
- ۲- کم‌کاری رسانه‌های گروهی در معرفی و پرداختن به این رشته ($\bar{\chi} = 4/31$)
- ۳- کمبود امکانات و تجهیزات شامل: کمبود پیست‌های استاندارد دو و میدانی و تجهیزات مورد نیاز ماده‌های مختلف دو و میدانی ($\bar{\chi} = 4/16$)
- ۴- نبود روش‌های اصولی استعدادیابی در دو و میدانی ایران و ناهماهنگی فدراسیون و دستگاه ورزش در جذب استعدادها و دو و میدانی در مدارس ($\bar{\chi} = 4/12$)
- ۵- ضعف مدیریتی در سطح فدراسیون و هیئت‌ها و بی‌توجهی مدیران سازمان تربیت بدنی و کمیته ملی المپیک به رشته دو و میدانی ($\bar{\chi} = 4/11$)
- ۶- کمبود برگزاری مسابقات داخلی، عدم شرکت در مسابقات خارجی و کمبود میزبانی‌های مسابقات بین‌المللی ($\bar{\chi} = 4/02$)

- ۷- کمبود مربیان و متخصصان دو و میدانی در ایران و عدم استفاده از مربیان خوب خارجی برای ورزشکاران ($\bar{\chi} = ۳/۹۶$)
- ۸- نبود لیگ منظم و برنامه‌ریزی شده در دو و میدانی ایران ($\bar{\chi} = ۳/۸۹$)
- ۹- کمبود پتانسیل و استعدادهای ذاتی در دو و میدانی ایران ($\bar{\chi} = ۲/۹۰$)

جدول ۱. توزیع درصدی پاسخ‌ها

بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	سؤالات
					هر یک از موارد زیر تا چه اندازه مانع توسعه دو و میدانی در ایران شده است
۲	۲	۵	۱۶	۷۵	کم‌کاری رسانه‌های گروهی در معرفی رشته دو و میدانی
۲	۴	۶	۲۳	۶۴	موفق نبودن رسانه‌ها در جذب حامیان مالی برای این رشته
۲	۴	۹	۲۸	۵۷	بی‌توجهی مطبوعات ورزشی به دو و میدانی و عدم انعکاس رویدادهای آن
۲	۳	۹	۲۹	۵۷	کمبود پیست‌های استاندارد و مجهز
۳	۴	۲۵	۲۸	۴۰	کمبود وسایل و تجهیزات دو و میدانی (وزنه، تشک، مانع و...)
۰	۴	۹	۳۹	۴۸	نبود روش‌های اصولی استعدادیابی دو و میدانی در ایران
۳	۶	۱۳	۲۴	۵۴	کمبود بودجه اختصاص داده شده به فدراسیون دو و میدانی
۲	۴	۷	۱۸	۶۸	کمبود سرمایه‌گذاری حامیان مالی در رشته دو و میدانی
۲	۴	۱۰	۱۹	۶۵	کم بودن دستمزد و حقوق ورزشکاران و مربیان در کشور
۳	۲	۲۵	۳۵	۳۵	۱ کمبود مربیان و متخصصان دو و میدانی
۲	۹	۲۷	۲۸	۳۴	کمبود استفاده از مربیان خارجی برای تمرینات دو و میدانی
۲	۸	۳۰	۲۷	۳۳	نبود لیگ منظم و برنامه‌ریزی شده در دو و میدانی کشور
۲	۶	۲۱	۳۱	۴۰	ضعف مدیریتی در سطح فدراسیون و هیئت‌های استان‌ها
۲	۴	۱۶	۲۵	۵۳	بی‌توجهی مدیران سازمان تربیت بدنی و کمیته ملی المپیک به این رشته
۱۷	۲۲	۲۹	۱۷	۱۵	کمبود توانمندی‌ها و استعدادهای ذاتی رشته دو و میدانی

همان‌گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، سؤالاتی مانند کم‌کاری رسانه‌های گروهی در معرفی دو و میدانی و ناموفق بودن آنها در جذب حامیان مالی برای این رشته، کم بودن دستمزد و حقوق ورزشکاران و مربیان، بی‌توجهی مدیران سازمان تربیت بدنی و کمیته ملی المپیک به این رشته از نظر پاسخ‌دهندگان، مهم‌ترین چالش‌های دو و میدانی است.

نمودار ۱. میانگین پاسخ‌های و چالش‌های دو و میدانی ایران

همان‌طور که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود، از دیدگاه پاسخ‌دهندگان کمبود بودجه و منابع مالی مهم‌ترین مشکل دو و میدانی ایران است و کم‌کاری رسانه‌های گروهی، در رتبه بعدی قرار گرفته است که اهمیت زیادی دارد، کم‌اهمیت‌ترین عامل، کمبود استعداد و توانای‌های بالقوه در دو و میدانی ایران است که در رتبه آخر قرار گرفته است.

جدول ۲. نتایج تجزیه و تحلیل آماری فرضیه‌های پژوهش

نتیجه	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره خی دو	فرضیات
رد فرض صفر	۰/۰۰۲	۴	۱۶/۹۵۵	کمبود بودجه و امکانات مالی در دو و میدانی
رد فرض صفر	۰/۰۰۱	۷	۵۰/۷۱۸	عدم توجه رسانه‌های گروهی به دو و میدانی
رد فرض صفر	۰/۰۰۱	۴	۳۳/۷۴۰	کمبود امکانات و تجهیزات دو و میدانی
رد فرض صفر	۰/۰۰۱	۵	۲۰/۳۹۴	استعدادبایی غیر اصولی در دو و میدانی
رد فرض صفر	۰/۰۰۳	۴	۱۵/۷۰۶	ضعف مدیریتی در سطح فدراسیون و هیئت‌های استان
رد فرض صفر	۰/۰۰۱	۵	۹۳/۹۹۶	کمبود برگزاری مسابقات دو و میدانی در ایران
رد فرض صفر	۰/۰۰۱	۵	۲۱/۳۵۵	کمبود مربیان و متخصصان دو و میدانی
رد فرض صفر	۰/۰۰۱	۵	۵۱/۱۳۹	نبود لیگ منظم دو و میدانی در کشور
رد فرض صفر	۰/۰۰۱	۲	۱۷/۱۷۶	کمبود استعداد و توانمندی در دو و میدانی

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، بیشتر فرضیه‌های پژوهش در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ قرار دارد و با توجه به مقادیر χ^2 دو محاسبه شده در جدول فوق، در تمامی ۹ عامل، فرض صفر رد شده است که نشان می‌دهد تمام ۹ متغیر ذکر شده از عوامل چالش برانگیز در دو و میدانی ایران می‌باشد و فرضیه‌های این تحقیق پذیرفته می‌شود. برای نمونه، همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود، کمبود بودجه و امکانات مالی در دو و میدانی در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۲ قرار گرفته و فرض صفر رد شده است و در نتیجه، از موانع رشد دو و میدانی در ایران است، در مورد بی‌توجهی رسانه‌های گروهی به دو و میدانی نیز فرض صفر در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ رد شده است که نشانگر این است که این مورد نیز از عوامل چالش‌زای دو و میدانی در ایران می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج، صاحب‌نظران و متخصصان دو و میدانی، ۹ عامل را به‌عنوان موانع توسعه دو و میدانی در ایران برشمرده‌اند. مهم‌ترین عاملی که پاسخ‌دهندگان مشخص نمودند، کمبود بودجه و منابع مالی است که صرف ورزش دو و میدانی، ورزشکاران و مربیان می‌شوند. پژوهش یزدان‌پناه و گزارش‌های فدراسیون دو و میدانی در سال ۱۳۸۷ در مورد سرانه مالی اختصاص یافته به دو و میدانی نیز نتایج تحقیق حاضر را تأیید می‌کنند (۲۰، ۲). یانگ^۱ (۲۰۰۵) شرایط و نظام اقتصادی کشورها را عاملی مهم در جذب حمایت مالی برای ورزش می‌داند و معتقد است وجود ساختار رقابتی در اقتصاد کشورها عامل محرکی برای افزایش حمایت مالی از ورزش است (۲۱).

عامل مهم دیگر بر اساس نتایج این پژوهش، بی‌توجهی رسانه‌های گروهی به معرفی دو و میدانی، پخش تلویزیونی مسابقات دو و میدانی و موفق نبودن آنها در جذب سرمایه‌های مالی و برای این رشته است. به دلیل عدم توجه رسانه‌ای به دو و میدانی، حامیان مالی جذب این رشته نمی‌شوند. مطالعات غفوری در سال ۱۳۸۳ نشان داد که رسانه‌های گروهی مبلغ فوتبال‌اند و بسیار کم به رشته‌هایی مانند دو و میدانی می‌پردازند (۱۰). جکسون^۲ (۱۹۹۱) اثر رسانه‌های جمعی را بر افزایش آگاهی مردم در مورد فعالیت بدنی ۸۷ درصد و بر تغییر رفتار و گرایش به فعالیت بدنی خاص، ۳۰ درصد اعلام کرده است (۲۷). کمبود امکانات و تجهیزات ورزشی از دیگر مشکلات دو و میدانی است که هر دو بخش کیفی و کمی را در بر می‌گیرد.

-
1. Yong
 2. Jackson

بخش کمی شامل کمبود پیست‌های دو و میدانی و تجهیزات و وسایل دو و میدانی است و بخش کیفی شامل پایین بودن کیفیت پیست‌های دو و میدانی است که اغلب خاکی و غیراستاندارد می‌باشند. این موضوع با گزارش‌های فدراسیون در خصوص تعداد پیست‌های استاندارد در کشور مطابقت دارد، به طوری که در برخی استان‌های کشور یک پیست استاندارد (تارتان) نیز موجود نمی‌باشد (۲۰). چهارمین مانع مهم و اساسی در پیشرفت دو و میدانی از نظر پاسخ دهندگان، بی‌توجهی به استعدادیابی اصولی در دو و میدانی است. ۴۸ درصد از پاسخ دهندگان بی‌توجهی به استعدادیابی را «بسیار زیاد» و ۳۹ درصد از آنها «زیاد» اعلام کرده‌اند. بر اساس تحقیق علیجانی (۱۳۸۱) در ایران نظام استعدادیابی مدونی برای دو و میدانی وجود ندارد (۱۷). ضعف مدیریتی در سطح فدراسیون و هیئت‌های دو و میدانی از دیگر موانع پیشرفت دو و میدانی در ایران است. ۴۰ درصد از نمونه‌ها ضعف مدیریتی در ایران را «بسیار زیاد» و ۳۱ درصد آنها «یاد» بیان کرده‌اند و تنها ۸ درصد از آنها این متغیر را ناچیز شمردند. شنایدر^۱ (۱۹۹۰) بیان کرد که با وجود پیشرفت چشمگیر در علم مدیریت و ارائه نظریه‌های جدید، هنوز در بسیاری از سازمان‌های موجود، شیوه‌های سنتی مدیریت اعمال می‌شود (۲۵). همچنین مک‌کری (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان «سیاست ورزش و مدیریت عمومی جدید در جزایر کارائیب» به بررسی سیاست‌های مدیریت عمومی در دنیایی موسوم به دهکده جهانی در زمینه ورزش می‌پردازد. این مدیریت و سیاست‌ها با توجه به ارزش‌ها، علت‌ها و عوامل متفاوت، در نهایت، به هدف توسعه ورزش می‌انجامد (۳۱).

کمبود مربی و متخصص در سطوح مختلف دو و میدانی ایران و روزآمد نبودن علم و دانش مربیان در سطوح پایه از دیگر عوامل تأثیرگذار در این رشته معرفی شدند. دومون^۲ (۲۰۰۴) بیان کرد که مربی کارآمد باید مهارت و دانش فوق‌العاده‌ای داشته باشد تا بتواند ورزشکاران ماهری پرورش دهد (۲۶).

کمبود مسابقات داخلی در ایران و نبود لیگ منظم و برنامه‌ریزی شده از عوامل دیگری بودند که نمونه‌های تحقیق، آنها را از عوامل ضعف در دو و میدانی ایران اعلام کردند که البته، در مقایسه با متغیرهای ذکر شده اهمیت کمتری دارند. آخرین عاملی که کم‌اهمیت‌ترین متغیر نیز شمرده شده است، کمبود استعداد و توانایی‌های بالقوه در دو و میدانی است. به‌طور کلی، یافته‌ها نشان می‌دهد بین متغیرهای بیان شده با توسعه نیافتگی دو و میدانی ایران رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

1. Snyder
2. Domon

نتیجه‌گیری کلی این است که با توجه به اهمیت رشته دو و میدانی به عنوان یکی از رشته‌های پایه در توسعه ورزش‌های همگانی و اهمیت آن در ورزش قهرمانی، سازمان‌های مربوط به این رشته اعم از سازمان تربیت بدنی، کمیته ملی المپیک و فدراسیون دو و میدانی باید با برنامه‌ریزی دقیق‌تر، تعیین اهداف بلند مدت و استراتژیک و کمک نهادهایی چون رسانه‌های گروهی و آموزش و پرورش در پیشرفت دو و میدانی همت گمارند. اهمیت دادن به استعدادیابی، پرورش نیروی انسانی متخصص، افزایش بودجه و تأمین منابع مالی از طریق حامیان مالی، تأمین و استاندارد سازی امکانات و تجهیزات دو و میدانی، برگزاری منظم لیگ و مسابقات و بهبود و افزایش عملکرد مدیریتی در سطح هیئت‌های استان‌ها از دیگر راه‌کارهای مناسب در توسعه این رشته می‌باشند.

منابع:

۱. سجادی، نصرالله، (۱۳۸۳). «دیریت سازمان‌های ورزشی». تهران: سمت.
۲. یزدان‌پناه، محمد جواد، (۱۳۸۲). بررسی عملکرد فدراسیون دو و میدانی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۹. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
3. Guthrie, M. (2003) coaching track & field successfully, United States. Champaign: Human Kinetics.
4. Armbruster, D. (1971). Basic Skill in Sports for Men and Women. London: Mosby.
۵. شادمهر، بیژن، رجبی، حمید، خواجه‌ی، نعیم، (۱۳۷۹). «دو و میدانی: راهنمایی آموزشی». تهران: سمت.
۶. یآوری، منوچهر، نائینی، پروانه، (۱۳۷۲). «مجموعه اطلاعات عمومی ورزش». تهران: انتشارات دفتر امور مشترک فدراسیون‌های ورزشی.
۷. برنجی، احد، صالح‌نیا، ولی‌الله، (۱۳۶۵). «دو و میدانی از آغاز تا امروز». تهران: انتشارات علم و ورزش.
۸. خلیل‌آبادی، غلامرضا، (۱۳۷۳). بررسی انگیزه افراد شرکت‌کننده در ورزش‌های همگانی شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم تهران.

9. Thibault, L., Trevor, S. (1994). Strategic planning for non-profit sport organization: Empirical Verification of framework. *Journal of Sport Management*, 8: 218-233.
۱۰. غفوری، فرزاد، (۱۳۸۲). تعیین عوامل مؤثر بر گرایش به ورزش همگانی و قهرمانی برای تعیین راهبردهای ورزش در جمهوری اسلامی ایران. رساله دکتری، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
11. Streliza, B. (200۶). Relationships in Sport Sponsor Ship: a Marketing Perspective”, unpublished doctoral degree dissertation. Faculty of management, University of Johannesburg.
12. Bompa, T. (1999). Talent opportunity program. [Http: //www.usa-gymnastics.org/women /tops/manual. Html.](http://www.usa-gymnastics.org/women/tops/manual.html)
13. Siebert, T. (1990). Is a historical chance missed? “Talent schools” for sport are at stake. *Sport in Berlin*.
14. Vonstein, V. (1992). NSA Round Table 17: Talent Identification. *New Studies in Athletics IAAF*, 7:3, pp. 19-23.
15. Malina, R.M. (2001). Talent Identification and selection in sport, sport light. [File://A:/talent/htm.](File://A:/talent/htm)
16. Bompa, T. (1997). Identifying the athletic talent and the planning of a term program. Talent Scouting National Coaches Convention of Canada.
۱۷. علیجانی، عیدی، (۱۳۸۱). بررسی وضع موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته دو و میدانی. پژوهش در علوم ورزشی، ۴: ۱-۲۵.
18. Levesque, L. (1996). Factors influencing creativity in top executives. Unpublished Ph.D. dissertation, University of Massachusetts, Amherst, M.
19. Tangen, J.O. (2004). Embedded Expectations, Embodied Knowledge and the Movements that connect: A System Theoretical Attempt to explain the use and Non of Sport Facilities. *International Review for the Sociology of Sport*, 39 (7). publication.
۲۰. آمار و اسناد معتبر موجود در فدراسیون دو و میدانی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۷.
21. Yong, G.K. (2005). sport sponsorship match-up Effect on Consumer Based Brand Equity: An Application of the Schematic information process. Unpublished Ph.D. dissertation, Department of sport Management, Recreation management and Physical Education, Florida state university.

22. Fryxell, G., Gordon, M. (1989). Workplace justice and job satisfaction as predictors of satisfaction with union & management. *Academy of Management Journal*.

۲۳. کیهانی، مجید، (۱۳۸۶). چالش‌های اساسی دو و میدانی ایران. آدرس سایت :

24. <http://www/.Aftab.ir/index.php>

25. Katz, D.M. (2004). Innovation in sport as functional concept for future. *Journal of Sport Psychological*, 43: 43-65.

26. Snyder, C.J. (1990). The Effects of Leader Behavior and Organizational Climate on Intercollegiate Coaches' job Satisfaction. *Journal of Sport Management*, 59-70.

27. Domon, P., Sermons, A. (2004). The Effect of Congruence of Leadership Behaviors on Motivation Commitment and Satisfaction of College Tennis Player. *Journal of Applied Psychology*, August 3.

28. Jackson, J. (1991). Mass participation in physical recreation. *Journal of Recreation*, 49(3): 33.

29. Costa, C.A. (2005). The Status And Future of Sport Management: A Delphi Study. *Journal Sport Management*, 117-142.

۲۹.۳۰. افضل پور، محمد اسماعیل، قراخانلو، رضا، خداداد، احمد، (۱۳۸۳) ارزشیابی نقش مربیان خارجی در موفقیت تیم ملی و باشگاهی فوتبال ایران. المپیک، ۳، پیاپی ۲۷.

31. Coman, A., Ronen, B. (2009). Focused SWOT: diagnosing critical strengths and weaknesses. *International Journal of Production Research*, 47(20): 5677– 5689.

32. Cari, M. (2009). Sport policy and new public management in the Caribbean. *Public Management Review*, 11: 461-476.

پرتال جامع علوم انسانی